

OPETUSHALLITUS

VALTAKUNNALLINEN AMMATILLISTEN OSAAMISTARPEIDEN ENNAKOINTI (VOSE) -PROJEKTI

Verkottumisseminaari vuonna 2008, 2009 ja 2010
käynnistyneille hankkeille

Viking Line m/s Mariella, 22.9.2010

Ulla Taipale-Lehto/Opetushallitus

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

VALTAKUNNALLINEN AMMATILLISTEN OSAAMISTARPEIDEN ENNAKOINTI (VOSE) - PROJEKTI

- Tavoite: Luoda ja pilotoida **ennakointimalli**, jonka avulla saadaan ennakointitietoa työelämän osaamistarpeista suomen ja ruotsin kielellä (ns. laadullinen ennakointi)
- Hyödynsaajat: opetushallinto, koulutuksen järjestäjät, ammattikorkeakoulut, yliopistot
 - Myös muut hallinnonalat ja aluehallinto voivat hyödyntää projektin tuloksia
- Ennakointimallin tuottamaa tietoa tulee voida hyödyntää mm. tutkintojen perusteiden, opetussuunnitelmien ja opetuksen sisältöjen kehittämisessä
- Toteutetaan Opetushallituksessa 1.6.2008 – 31.5.2011
- Opetushallituksen rahoittamana Euroopan sosiaalirahaston (ESR) tuella

ENNAKOINTI JA ENNAKOINTITIETO

- **Ennakointi:** järjestelmällinen ja osallistava prosessi, jossa kerätään, arvioidaan ja analysoidaan tietoa sekä laaditaan perusteltuja kuvia ja visioita keskipitkän ja pitkän aikavälin tulevaisuudesta. (VN:n ennakointiverkosto)
- Ennakoinnin tuotos = **ennakointitieto**
- Tulevaisuuden ennakoinnilla pyritään parantamaan päätöksenteon tietopohjaa.

OSAAMISTARPEIDEN ENNAKOINTI

- Käytetään myös termiä laadullinen ennakointi
- Ennakoidaan sitä, millaisia tietoja ja taitoja työelämässä tulevaisuudessa tarvitaan
- Usein tavoitteena on tuottaa tietoa koulutuksen sisältöjen kehittämiseksi – millaisten tietojen ja taitojen opettamiseen koulutuksessa tulisi keskittyä?
- Ennakointityön keskeiset tulokset kerrotaan pääasiassa sanallisessa muodossa, esimerkiksi tulevaisuudessa tarvittavien osaamisten kuvauksina

VOSE-PROJEKTIN OSATAVOITEET JA ETENEMINEN

- **Selvitys** Suomessa ja EU:n alueella käytetyistä osaamistarpeiden ennakointimalleista (2009)
 - www.oph.fi > Tietopalvelut > Ennakointi > Osaamistarpeiden ennakointi > VOSE-projekti
- **Ennakointimallin pilotointi** kahdella alalla/klusterissa (2009 – 2010)
 - Kiinteistö- ja rakentamisala (suomenkielinen) sekä lasten päivähoito (ruotsinkielinen)
- **Osaamistarveselvitykset** pilotoiduista aloista (2011)
- Kehitetyn ennakointimallin **juurruttamissuunnitelma** (2011)

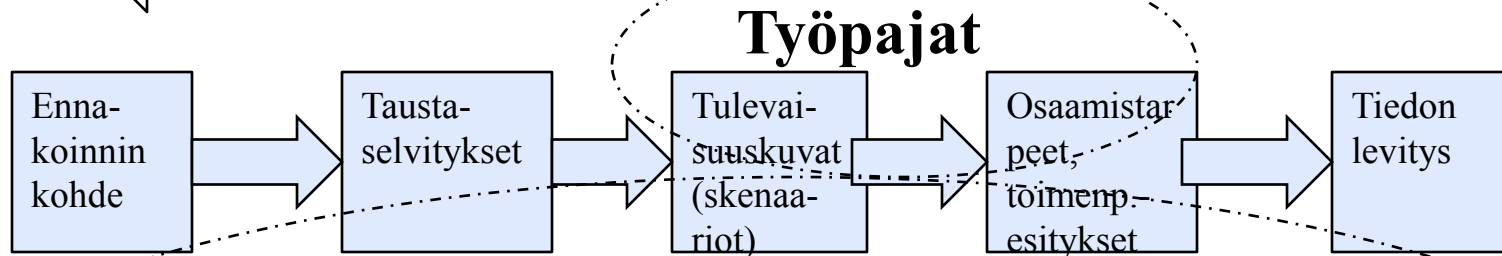
VOSE:SSA KEHITETTÄVÄ ENNAKOINTIMALLI, TAVOITTEET

- Ennakoinnin prosessimalli, joka sisältää menetelmät, toimintatavat, verkostot, tiedonkulun ja tiedon hyödyntämisen
- Toimintatapa, toimintamalli
- Yhtenäinen malli, jolla voidaan ennakoida osaamistarpeita koko työelämän kannalta
- Jatkuva ja kehittyvä prosessi -> osaamistarpeiden ennakointi pysyväksi toiminnaksi
- Tavoitteena myös parantaa yhteyttä osaamistarpeiden ja koulutustarpeiden ennakoinnin välillä
- Painopisteenä keskipitkän ja pitkän aikavälin ennakointi

VOSE: ENNAKOINNIN PROSESSIMALLI

Prosessin arviointi ja kehittäminen

Proгноosi (verkkoympäristö)

Yhteisöt
Erilaiset käyttäjäryhmät

Tiedonkeruu

- C&Q-Profession?
- TrendWiki?
- Työpaikkailmoitusten analyysi?
- Mahdollisuudet hyödyntää mm.

Yritysharavaa ja Ammattibarometria?

- Internetissä toteutettavat kyselyt/delfoit

Tiedon jakaminen:

- raportit
- grafiikka jne.
- Px-Web?

Toimijat: koulutustoimikunnat, koulutusorganisaatiot, tutkijat, opiskelijat, työelämä jne. *Pilottivaiheessa* erilliset (su + ru) pilottiryhmät

Myöhemmässä vaiheessa mahdollisesti hyödynnetään myös kaikille avointa ympäristöä Internetissä

PROGNOOSI (TYÖNIMI)

- Projektin edetessä kehittynyt ajatus ennakointityön apuvälineestä:
 - ◆ Verkkotyökaluja ennakointityön tueksi
 - ◆ Mahdollisuus muodostaa yhteisöjä
 - ◆ Tiedon kokoamisen kanava
 - ◆ Tiedon välittämisen kanava
 - ◆ Sosiaalisen median hyödyntäminen
 - ◆ Ennakointiprosessin läpinäkyvyys
- VOSE:ssa teetätetty esiselvitys sosiaalisen median hyödyntämisestä ennakoinnissa (TaiK/Medialab.)
- Kokonaisuuden rakentaminen ei toteutune VOSE:ssa, syynä aikapula.

MALLIN KEHITTÄMINEN PILOTEISSA

- Pilottialat: Kiinteistö- ja rakennusala (suomenk.) sekä lasten päivähoito (ruotsink.)
- Erilliset pilottiryhmät, joissa edustettuna toimiala- ja henkilöjärjestöt, tutkimus ja eri koulutusasteet (amm. koulutus, ammattikorkeakoulut, yliopisto)
- Alan tulevaisuuteen vaikuttavat muutosvoimat -> tulevaisuuskuvat/skenaariot -> osaamistarpeet ja toimenpideehdotukset
- Kehitetään ja kuvataan toimintamalli, joka on mahdollisimman helposti monistettavissa eri aloille
- Tuotetaan aloja koskevat osaamistarveselvitykset
- Arvioidaan kehitettyä mallia

MALLIN KEHITTÄMINEN PILOTEISSA (1/2)

KIRA

- Esiselvitys alasta
- Ryhmän kokoonpanon suunnittelu ja ryhmän kokoaminen tammi-maaliskuussa 2010
- Kiinteistö- ja rakentamisan piloteissa koottu alan osaamistarpeisiin liittyviä muutostekijöitä työseminaarissa 25.3.
 - Taustamateriaaliksi esiteltiin mm. VN:n ennakointiverkoston toimintaympäristökuvausta ja TTL:n skenaariotyötä sekä KIRA-alalla jo hahmotettuja näkemyksiä alan tulevaisuudesta
- Skenaariotyö jatkui muutostekijöiden valinnalla ja tulevaisuustaulukko-työskentelyllä, työpaja toukokuussa + palaute, kommentointi
- Tulevaisuustaulukkojen täydentäminen ja muutostekijöiden peilaaminen tulevaisuuden osaamistarpeisiin 15.9., työpaja
- => 2 – 3 tapaamista tämän jälkeen + verkkotyöskentelyä, alan tulevaisuuden osaamistarpeiden kiteyttäminen

MALLIN KEHITTÄMINEN PILOTEISSA (2/2)

Lasten päivähoito (ruotsink.)

- Esiselvitys alasta
- Ruotsinkielisessä pilotissa pilottiryhmälle annettu valmiit virkamiestyönä laaditut skenaariot arvioitavaksi ja keskusteltu⇒ niistä sekä tehty täydennyksiä niitä työseminaarissa (11/09)
- Pohdittu muutostekijöitä maaliskuun seminaarissa
- Suomen- ja ruotsinkielisen pilotin työskentelyrytmi yhdentyy loppuvuodesta 2010

TYÖSEMINAARISSA LISTATTUJA MUUTOSTEKIJÖITÄ SKENAARIOITA VARTEN (KIRA)

1. Suomen kilpailukyky ja globaalin talouden kehitys
2. Kansainvälistyminen
3. Asiakastarpeiden muuttuminen
4. Ilmastonmuutoksen hallinta
5. Monialaisuus
6. Innovaatiot ja teknologian kehittyminen
7. Työelämän muutokset
8. ICT rooli alan toimintatapojen muuttajana
9. Ikärakenteen muutos (työvoiman saatavuus ja muuttuvat tarpeet)
10. Yhdyskuntarakenne
11. Rakennuskanta ja infrastruktuuri

VÄLITULOKSIA: PÄIVÄHOITO-PILOTIN TULEVAISUUSKUVAT

- Maailma muuttuu, päivähoito ei
- Hyvinvoinnin ja hoidon alasajo
- Lapsi- ja perhekeskukset
- Päivähoito verkossa

VÄLITULOKSIA: KIRA-PILOTIN MUUTOSTEKIJÄT

1. Suomen kilpailukyky ja globaalin talouden kehitys
2. Kansainvälistyminen
3. Asiakastarpeiden muuttuminen
4. Ilmastonmuutoksen hallinta
5. Monialaisuus
6. Innovaatiot ja teknologian kehittyminen
7. Työelämän muutokset
8. ICT rooli alan toimintatapojen muuttajana
9. Ikärakenteen muutos (työvoiman saatavuus ja muuttuvat tarpeet)
10. Yhdyskuntarakenne
11. Rakennuskanta ja infrastruktuuri

AJANKOHTAISTA VOSESSA

- Pilottiryhmien työskentelyn eteenpäin vieminen: menetelmien ja työskentelytapojen kehittäminen
- Internet-työkalut (Pognoosi: TrendWiki jne.)
- C&Q-Profession -järjestelmän käyttöönotto?
- Koulutustoimikuntaudistus: mahdollinen kytkentä VOSE:ssa kehitettävään ennakointimalliin

AJANKOHTAISTA VOESSA: TYÖSEMINAARI JOULUKUUSSA 2010

- Esitellään sähköisiä työkaluja, joita olisi mahdollista hyödyntää ennakoitivyössä, mm.
 - ◆ C &Q
 - ◆ TrendWiki jne.
- Miten näitä voitaisiin tehokkaasti hyödyntää osaamistarpeiden ennakoinnissa?

Suomenkielinen pilotti **KIINTEISTÖ- JA RAKENTAMISALAN PILOTTIRYHMÄN KOKOONPANO**

- Aalto-yliopisto/TKK
- Asunto-, toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry
- Hämeen ammattikorkeakoulu
- Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL
- Kiinteistöpalvelut ry
- Koulutuskeskus Salpaus
- LVI-Talotekniikkateollisuus Ry
- Metropolia Ammattikorkeakoulu
- Opetushallitus
- Palvelualojen ammattiliitto PAM
- Rakennusinsinöörit ja -arkkitehdit RIA ry
- Rakennusliitto ry
- Rakennusmestarit ja –insinöörit AMK RKL ry
- Rakennusteollisuus RT ry
- SOL Palvelut Oy
- Suomen Arkkitehtiliitto SAFA

Suomenkielinen pilotti **KIINTEISTÖ- JA RAKENTAMISALAN PILOTTIRYHMÄN KOKOONPANO**

- Suomen Betoniyhdistys
- Suomen Isännöintiliitto Ry
- Suomen Rakennusinsinöörien liitto, RIL
- Suunnittelu- ja konsulttitoimistojen liitto SKOL ry
- Tampereen Aikuiskoulutuskeskus
- Tampereen teknillinen
- Tekes
- VTT
- Ympäristöministeriö

Yhteensä runsaat 30 henkilöä

OPETUSHALLITUS

Ruotsinkielinen pilotti

PÄIVÄHOITOALAN (DAGVÅRD) PILOTTIRYHMÄN KOKOONPANO, OSALLISTUJIA

- Arcada
- Axxell
- Det finlandssvenska kompetenscentret – inom det sociala området
- Ekenäs -enheten social- och hälsovård
- Esbo stad (dagvården)
- Folkhälsan
- Helsingfors stad kulturcentret
- Helsingfors universitet, pedagogiska institutionen
- Novia
- Kristliga folkhögskolan i Nykarleby
- Optima
- Practicum
- Sifko
- SUPER, Suomen lähi- ja perushoitajaliitto
- Svenska social- och kommunalhögskolan
- Sydkustens landskapsförbund
- Yrkesakademin
- Yrkeshögskoleutbildning
- Åbo Akademi

VOSE-PROJEKTIN OHJAUSRYHMÄN KOKOONPANO

Ville Heinonen, OPM , puheenjohtaja,

Mika Tammilehto, OPM,
varapuheenjohtaja

Jäsenet:

Heikki Sederlöf (Timo Karkola),
Ammatillisten
Aikuiskoulutuskeskusten Liitto

Timo Luopajarvi (Outi Kallioinen),
Ammattikorkeakoulujen
rehtorineuvosto

Tellervo Tarko (Sampo Suihko),
Koulutuksen järjestäjien yhdistys

Seppo Hyppönen (Raili Laasonen),
OPH/Koulutus- ja
tutkintotoimikunnat -
asiantuntijayksikkö

Sirkka-Liisa Kärki (Markku Karkama),
OPH/Tutkinnot–asiantuntijayksikkö

Matti Kimari (Ilpo Hanhijoki),
OPH/Ennakointi -
asiantuntijayksikkö

Kari Nyysölä (Marianne Portin),
OPH/Tieto ja rahoitus –
asiantuntijayksikkö

Tor Lindholm (Ole Ehrstedt),
OPH/Ruotsinkielinen koulutus -
asiantuntijayksikkö

Jukka Lehtinen (Tarja Riihimäki),
OPM/Ammatillisen koulutuksen
yksikkö

Pirjo Sarvimäki (Marjukka Vallimies-
Patomäki), STM

Eric Hällström (Jaakko Okkeri), TEM

Juha-Pekka Maijala (Minna Perähuhta),
YM

Heidi Backman, OPH, sihteeri

Ulla Taipale-Lehto, OPH, sihteeri

Seija Saari, OPH, tekninen sihteeri

YHTEISTYÖRYHMÄN KOKOONPANO

Simo Pöyhönen (Heikki Taulu) , AKAVA

Marita Aho (Tarja Tuominen), EK

Olavi Rantala (Hannu Kaseva), ETLA

Asko Jaakkola (Kari Stendahl), Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Anne Wikström (Markku Lahtinen),
Keskuskauppakamari

Terttu Pakarinen (Margareta Heiskanen),
Kunnallinen työmarkkinalaitos

Olli-Pekka Väänänen (Anne Rauhamäki),
MTK

Merja Kauhanen (Mari Kangasniemi),
Palkansaajien tutkimuslaitos

Satu Nivalainen (Janne Huovari), Pellervon
taloudellinen tutkimuslaitos

Pekka Kauppinen (Irina Nori), Pohjanmaan
liitto

Juha Mäntynen (Tapio Kari),
Rakennusteollisuus RT ry

Hannele Louhelainen (Lauri Kurvonen)
Opetusalan ammattijärjestö OAJ

Jussi-Pekka Rode, SAKKI (Vesa
Kauppinen, OSKU)

Veli-Matti Taskila, SAMOK (Jarmo Kallunki,
SYL)

Erkki Laukkanen (Saana Siekkinen), SAK

Petri Lempinen, STTK (Tanja Harjuniemi,
TU)

Veli-Matti Lamppu (Anja Tuomola),
Suomen Yrittäjät ry

Marja-Leena Perälä (Liisa Heinämäki), THL

Esa Jokinen (Tuula Heiskanen)Treen
yo/Työelämän tutk.kesk.

Riikka Heikinheimo (Tiina Tanninen-
Ahonen), Tekes

Leena Jokinen (Juha Kaskinen), Turun
kkk/Tulev. tutk.keskus

Juha Honkatukia, VATT

Martti Rantala (Jouni Marttinen), Varsinais-
Suomen ELY-keskus

LISÄTIETOJA VOSE-PROJEKTISTA

Projektipäällikkö

Ulla Taipale-Lehto

ulla.taipale-lehto@oph.fi

040 348 7760

Ruotsinkielisen osuuden yhteys- ja vastuuhenkilö

Opetusneuvos

Heidi Backman

heidi.backman@oph.fi

040 348 7187

Projektiassistentti

Seija Saari

seija.saari@oph.fi

040 348 7931

www.oph.fi > Tietopalvelut > Ennakointi > Osaamistarpeiden
ennakointi > VOSE-projekti